YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

4 päivänä lokakuuta 2001 *

Asiassa C-133/00,

jonka Employment Appeal Tribunal, London (Yhdistynyt kuningaskunta), on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

**J. R. Bowden,**

**J. L. Chapman**

ja

**J. J. Doyle**

vastaan

**Tuffnells Parcels Express Ltd**

ennakkoratkaisun tietyistä työajan järjestämistä koskevista seikoista 23 päivänä marraskuuta 1993 annetun neuvoston direktiivin 93/104/EY (EYVL L 307, s. 18) 1 artiklan 3 kohdan tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Wathelet (esittelevä tuomari) sekä tuomarit P. Jann ja L. Sevón,

julkisasiamies: A. Tizzano,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Bowden, Chapman ja Doyle, edustajanaan barrister T. Linden, solicitors Pattinson & Brewerin valtuuttamana,

— Tuffnells Parcels Express Ltd, edustajanaan barrister D. Brown, solicitors Chapman & Chubbin valtuuttamana,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään Treasury Solicitor's Departmentin virkamies G. Amodeo, avustajanaan barrister C. Lewis,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään J. Sack ja N. Yerrell,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Bowdenin, Chapmanin ja Doylen, Tuffnells Parcels Express Ltd:n, Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen ja komission 15.2.2001 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 8.5.2001 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

**tuomion**

1 Employment Appeal Tribunal, London, on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 6.4.2000 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 10.4.2000, EY 234 artiklan nojalla neljä ennakkoratkaisukysymystä tietyistä työajan järjestämistä koskevista seikoista 23 päivänä marraskuuta 1993 annetun neuvoston direktiivin 93/104/EY (EYVL L 307, s. 18; jäljempänä direktiivi) 1 artiklan 3 kohdan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat toisaalta Bowden, Chapman ja Doyle ja toisaalta Tuffnells Parcels Ltd -niminen yhtiö (jäljempänä Tuffnells), jonka palveluksessa edellä mainitut pääasian valittajat ovat osa-aikaisina työntekijöinä; asia koskee sitä, että kyseinen yritys on kieltäytynyt myöntämästä heille oikeutta palkalliseen vuosilomaan.

## Asiaa koskevat oikeussäännöt

*Yhteisön lainsäädäntö*

3 Direktiivin tarkoituksena on sen 1 artiklan mukaan vahvistaa työajan järjestämistä koskevat vähimmäisvaatimukset työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden turvaamiseksi.

4 Tässä tarkoituksessa direktiivin 7 artiklassa säädetään vuosilomasta seuraavaa:

"1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jokainen työntekijä saa vähintään neljän viikon palkallisen vuosiloman tällaisen loman saamiselle ja myöntämiselle kansallisessa lainsäädännössä ja/tai käytännössä vahvistettujen edellytysten mukaisesti.

2. Palkallisen vuosiloman vähimmäisaikaa ei saa korvata rahalla, paitsi kun työsuhde päättyy."

5 Direktiivin 1 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkeen [toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä 12 päivänä kesäkuuta 1989 annetun neuvoston] direktiivin 89/391/ETY [EYVL L 183, s. 1]

2 artiklassa tarkoitettuun sekä julkiseen että yksityiseen toimintaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän direktiivin 17 artiklan säännösten soveltamista, lukuun ottamatta lento-, rautatie-, maantie-, meri-, joki- ja järviliikennettä, merikalastusta, muuta merellä tehtävää työtä ja lääkärien harjoittelua."

6 Direktiivin 89/391/ETY 2 artiklaa sovelletaan yleisesti "kaikkiin sekä julkisiin että yksityisiin toiminnan aloihin (kuten teollisuuteen, maatalouteen, kauppaan, hallintoon, palveluihin, koulutukseen, kulttuuriin, vapaa-ajan toimintaan)".

7 Direktiivin 93/104/EY 17 artiklan 1 kohdassa säädetään lisäksi jäsenvaltioiden mahdollisuudesta poiketa useista direktiivin säännöksistä, "kun kyseessä olevan toiminnan erityispiirteiden vuoksi työajan pituutta ei mitata ja/tai määritellä ennalta tai työntekijät voivat päättää siitä". Kyseisen artiklan 2 kohdan 1 alakohdan c alakohdan ii alakohdassa mainitaan erityisesti "satama- ja lentoasematyöntekijät". Tämä poikkeusmahdollisuus ei kuitenkaan koske direktiivin 7 artiklassa säädettyä oikeutta palkalliseen vuosilomaan.

8 Direktiivin 93/104/EY muuttamisesta 22.6.2000 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2000/34/EY (EYVL L 195, s. 41) korvattiin direktiivin 1 artiklan 3 kohta seuraavaksi:

"Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkeen direktiivin 89/391/ETY 2 artiklassa tarkoitettuun yksityiseen ja julkiseen toimintaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän direktiivin 14 ja 17 artiklan soveltamista."

9 Direktiivin 2000/34/EY johdanto-osan kolmannessa perustelukappaleessa täsmennetään seuraavaa:

"Maantie- — — liikenne — ei — kuulu neuvoston direktiivin 93/104/EY soveltamisalaan."

10 Kyseisen direktiivin viidennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

"Työntekijöiden terveyttä ja turvallisuutta olisi suojeltava työpaikalla sen vuoksi, että he ovat työntekijöitä, eikä sen vuoksi, että he kuuluvat johonkin erityiseen toimialaan tai suorittavat jotain erityistä toimintaa."

11 Saman direktiivin 11. perustelukappaleessa todetaan puolestaan muun muassa, että "kaikilla työntekijöillä olisi oltava asianmukaiset lepoajat".

12 Direktiivin 17 a artiklaan, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2000/34/EY, sisältyy liikkuvassa työssä oleviin työntekijöihin sovellettavia erityis- ja poikkeussäännöksiä. Direktiivin 2 artiklan 7 kohdan mukaan, sellaisena kuin tämä direktiivi on muutettuna, liikkuvassa työssä olevina työntekijöinä pidetään työntekijöitä, "jotka kuuluvat sellaisen yrityksen liikkuvaan henkilökuntaan, joka harjoittaa henkilö- tai tavaraliikennettä maantie-, lento- tai sisävesiliikenteessä".

13 Direktiivin 2000/34/EY 5 artiklan mukaan kyseinen direktiivi tuli voimaan samana päivänä kun se julkaistiin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* eli

1.8.2000. Kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 1.8.2003 kuitenkin siten, että lääkärien harjoittelun osalta tämä päivämäärä on 1.8.2004.

*Kansallinen lainsäädäntö*

14 Vuoden 1998 Working Time Regulations (työaika-asetus; jäljempänä asetus), jonka tarkoituksena oli saattaa direktiivi osaksi Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan sisäistä oikeusjärjestystä, tuli voimaan 1.10.1998.

15 Asetuksen 13 ja 16 §:ssä taataan oikeus palkalliseen vuosilomaan ja vahvistetaan kyseisen oikeuden käyttämistä koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

16 Kyseisen asetuksen 18 §:ssä säädetään, että mainittuja 13 ja 16 §:ää ei kuitenkaan sovelleta

"a) seuraavaan toimintaan:

i) lento-, rautatie-, maantie-, meri-, joki- ja järviliikenteeseen".

17 Asetuksessa ei määritellä käsitettä "toiminta". Asetuksen 2 §:ssä säädetään kuitenkin seuraavaa:

"Jos tässä asetuksessa ei erikseen ole määritelty tiettyjä sanoja tai ilmauksia, ne sanat tai ilmaukset, joita käytetään myös vastaavissa työaikadirektiivin säännöksissä — —, ovat sisällöltään samat kuin näissä vastaavissa säännöksissä käytetyt sanat tai ilmaukset."

**Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset**

18 Tuffnells harjoittaa suurimittaista pakettikuljetuspalvelua Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja toimittaa paketit maantiekuljetuksin. Pääasian valittajat työskentelevät osa-aikaisina toimistotyöntekijöinä yhdellä Tuffnellsin lukuisista varastoista. Bowdenin tehtävänä on ottaa vastaan ja lajitella rahtikirjoja lastauslaitureiden yläpuolisessa toimistossa, kun taas Chapman ja Doyle vastaavat rahtikirjoihin sisältyvien tietojen syöttämisestä tietokoneelle. Kuljettajilla ei ole pääsyä heidän toimistoihinsa eikä kyseisillä kolmella työntekijällä ole mitään yhteyksiä heihin. Heidän työsopimustensa mukaan heitä ei voida vaatia osallistumaan varsinaisiin kuljetustehtäviin.

19 Erotuksena kokoaikaisiin työtovereihinsa nähden pääasian valittajilla ei ole minkäänlaista sopimukseen perustuvaa oikeutta palkallisiin lomiin, mutta he voivat sitä vastoin pitää palkattomia lomia.

20 Pääasian valittajat vaativat asetuksen voimaantulon jälkeen oikeutta palkalliseen vuosilomaan. Tuffnells epäsi heiltä tämän oikeuden, joten he nostivat asiassa kanteen Employment Tribunalissa (Yhdistynyt kuningaskunta), joka totesi

31.3.1999 antamassaan tuomiossa, ettei heihin voinut soveltaa kyseisen asetuksen 13 §:n säännöksiä, koska he työskentelivät maantieliikenteen alalla, johon ei asetuksen 18 §:n nojalla sovelleta kyseisiä säännöksiä.

21 Pääasian valittajat valittivat näin ollen ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen.

22 Employment Appeal Tribunal, London, korostaa ennakkoratkaisupyynnössään niitä vaikeuksia, joita sillä on direktiivin 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun toiminnan käsitteen ymmärtämisessä erityisesti liikennealan osalta.

23 Kansallinen tuomioistuin huomauttaa muun muassa, että direktiivin 16. perustelukappaleessa todetaan, että "tietyillä toimialoilla — — voi olla tarpeen, että — — työaikajärjestelyissä toteutetaan erillistoimenpiteitä", millä ei anneta mitään hyödyllistä tietoa kyseisen direktiivin 1 artiklan 3 kohdan tulkinnasta. Kansallinen tuomioistuin toteaa, että kyseisen säännöksen kirjaimellinen tulkinta voi johtaa siihen, että kaikki kyseisen toimialan työntekijät jäävät mainitun direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, ja näin ollen siihen, että huomattavalta määrältä työntekijöitä evätään muun muassa direktiivissä vahvistettu oikeus palkalliseen vuosilomaan. Tällainen poissulkeminen olisi kansallisen tuomioistuimen mukaan ristiriidassa direktiivin yleisen tarkoituksen kanssa. Direktiivin neljännessä perustelukappaleessa viitataan nimittäin 9.12.1989 hyväksyttyyn yhteisön työntekijöiden sosiaalisten perusoikeuksien peruskirjaan ja erityisesti sen 8 artiklaan ja 19 artiklan ensimmäiseen kohtaan, joissa todetaan seuraavaa:

"8. Kaikilla Euroopan yhteisön työntekijöillä on oltava oikeus viikoittaiseen lepoaikaan ja palkalliseen vuosilomaan, joiden kesto on asteittain yhdenmukaistettava kansallisten käytäntöjen mukaisesti.

— —

19. Kaikilla työntekijöillä on oltava työympäristössään tyydyttävät terveys- ja turvallisuusolot. Asianmukaisin toimenpitein on pyrittävä edelleen yhdenmukaistamaan olosuhteita tällä alalla samalla, kun pidetään voimassa jo saavutetut parannukset."

24 Kansallinen tuomioistuin toteaa lisäksi, että tällaiselle poissulkemiselle ei ole mitään taloudellista, tieteellistä, poliittista tai sosiaalista perustetta.

25 Employment Appeal Tribunal, London, toteaa kuitenkin, että on olemassa erilaisia direktiivin antamisen jälkeen laadittuja asiakirjoja — kuten 15.7.1997 annettu komission valkoinen kirja työaikadirektiivin ulkopuolisista toimialoista (KOM(97) 334 lopullinen), talous- ja sosiaalikomitean 26.3.1998 annettu lausunto sekä 2.7.1998 annettu Euroopan parlamentin päätöslauselma —, joissa kaikissa valitellaan sitä, että direktiivissä on ilman minkäänlaista erottelua suljettu kaikki maantieliikennealan työntekijät direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Kansallinen tuomioistuin toteaa, että ehdotuksessaan 1999/C 43/01 neuvoston direktiiviksi, jolla muutettaisiin direktiiviä 93/104/EY (EYVL 1999, C 43, s. 1) ja joka johti direktiivin 2000/34/EY antamiseen, komissio ehdotti kuudennessa perustelukappaleessa direktiivin soveltamisalan ulottamista "työntekijöihin, jotka työskentelevät kiinteässä asemapaikassa, niillä toimialoilla ja sellaisissa toiminnoissa, jotka eivät nykyisin kuulu direktiivin soveltamisalaan", ja että direktiivin 2000/34/EY antamista varten 12 päivänä heinäkuuta 1999 vahvistamassaan yhteisessä kannassa (EY) N:o 33/1999 (EYVL C 249, s. 17) neuvosto poisti direktiivin 1 artiklan 3 kohdasta kaikki viittaukset liikennealaan.

26 Kyseisten asiakirjojen perusteella on kansallisen tuomioistuimen mukaan katsottava, että maantieliikennealan niihin työntekijöihin, jotka "työskentelevät kiinteässä asemapaikassa", ei pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan sovellettu direktiiviä ja että direktiivin muodollinen muuttaminen olisi ollut edellytyksenä sille, että heihin olisi voinut soveltaa sen säännöksiä.

27 Edellä esitetyt seikat huomioon ottaen Employment Appeal Tribunal, London, on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Ottaen huomioon se, että asiasta vastaavien toimielinten näkemys, jonka mukaan tarvitaan lainmuutosta, jotta säännöksellä olisi tietty vaikutus, tarkoittaa sitä, ettei kyseisellä säännöksellä ennen mainittua lainmuutosta ole tällaista vaikutusta, ja ottaen huomioon myös direktiivin 93/104/EY 1 artiklan 3 kohdan poikkeuksia koskevat talous- ja sosiaalikomitean, Euroopan parlamentin ja komission aikaisemmin esittämät kannanotot ja neuvoston yhteisen kannan, joiden mukaan nykyisellään on voimassa direktiivissä annettuja etuja koskeva poikkeus, joka koskee *kaikkia* maantieliikenteen alalla työskenteleviä työntekijöitä, mutta joiden mukaan poikkeus on ollut ja on yhä täysin perusteeton, voidaanko tällaisen aineiston perusteella, joka ei ole lainsäädäntöä, ylipäätään ja missä määrin päätellä

a) että 1 artiklan 3 kohdan sanamuodon asianmukainen tulkinta merkitsee nykyisellään sitä, että kaikki tällaiset henkilöt jäävät direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, vai

b) ettei tällainen tulkinta vastaa kyseisen artiklan oikeudenmukaista ja tarkoituksenmukaista tulkintaa?

2) Riippumatta ensimmäiseen kysymykseen annettavasta vastauksesta esitetään seuraava kysymys: kun kansallinen tuomioistuin tulkitsee kansallisia lakejaan ottaen huomioon direktiivin sanamuodon *ja* tarkoituksen ja sen tarkastettavana on säännös, jolla on laaja tarkoitus ('kaikilla Euroopan yhteisön työntekijöillä on oltava oikeus — — palkalliseen vuosilomaan'), mutta samassa säädöksessä aivan yhtä tärkeänä seikkana myös sanamuoto

('sovelletaan kaikkeen — — toimintaan — — lukuun ottamatta — — maantie- — — liikennettä'), joka tuntuisi olevan ristiriidassa kyseisen laajan tarkoituksen kanssa ainakin kansallisen tuomioistuimen käsiteltävinä olevat tosiseikat huomioon ottaen, onko kansallisella tuomioistuimella oikeus (ja jos on, mihin periaatteisiin viitaten) soveltaa kansallisia lakejaan käsiteltävänään olevan asian tosiseikkoihin siten, että kyseinen laaja tarkoitus toteutuu huolimatta sen sanamuodon selkeydestä, jonka mukaan kyseinen tarkoitus olisi kyseisten tosiseikkojen osalta suljettava pois?

3) Samat kysymykset voidaan esittää konkreettisemmin: jäävätkö kaikki direktiivin 93/104/EY 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla maantieliikenteen alalla työskentelevät työntekijät väistämättä direktiivin 93/104/EY soveltamisalan ulkopuolelle?

4) Jos kaikki kyseiset työntekijät eivät väistämättä jää soveltamisalan ulkopuolelle, mitä perustetta kansallisen tuomioistuimen olisi sovellettava voidakseen määrittää ne maantieliikenteen alalla työskentelevät työntekijät, jotka jäävät soveltamisalan ulkopuolelle, ja ne, jotka eivät jää?"

28 Aluksi on todettava, että ennakkoratkaisukysymykset koskevat yksinomaan direktiivin soveltamisalaa. Erityisesti on huomautettava, että kansallinen tuomioistuin ei kysy yhteisöjen tuomioistuimelta miesten ja naisten välistä välillistä syrjintää työolojen osalta koskevan kiellon ulottuvuudesta, sellaisena kuin siitä on säädetty miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta mahdollisuuksissa työhön, ammatilliseen koulutukseen ja uralla etenemiseen sekä työoloissa 9 päivänä helmikuuta 1976 annetussa neuvoston direktiivissä 76/207/ETY (EYVL L 39, s. 40), ja tämän kiellon soveltamisesta pääasiassa todettuun palkallisen vuosilomaoikeuden myöntämistä koskevaan erilaiseen kohteluun osa-

aikaisten työntekijöiden — joilla ei ole tätä oikeutta — ja kokoaikaisten työntekijöiden — joilla on tämä oikeus — välillä, jos osoittautuisi, että huomattavasti pienempi prosenttiosuus naisia kuin miehiä työskentelee kokoaikaisesti (ks. tältä osin asia C-457/93, Lewark, tuomio 6.2.1996, Kok. 1996, s. I-243, 28 kohta).

29 Kansallinen tuomioistuin kysyy esittämillään kysymyksillä, joita on asianmukaista tarkastella yhdessä, onko direktiivin 1 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että kaikki maantieliikennealan työntekijät, toimistohenkilökunta mukaan lukien, jäävät direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, ja jos vastaus on kieltävä, mitkä ovat ne perusteet, jotka on otettava huomioon määritettäessä sitä työntekijäryhmää, johon kyseistä direktiiviä ei sovelleta.

30 Pääasian valittajat väittävät, että direktiiviä on tulkittava ottaen huomioon sen sosiaalinen päämäärä, joka estää sen, että kaikki maantieliikennealan työntekijät jätettäisiin direktiivissä taatun suojan ulkopuolelle. Direktiivillä 2000/34/EY säädetyillä direktiivin muutoksilla, jotka on toteutettu pääasiaan liittyvien tapahtumien jälkeen, ja direktiivin 2000/34/EY esitöillä ei pääasian valittajien mukaan ole merkitystä direktiivin tulkinnan kannalta, koska kyseiset muutokset voivat osoittaa yhteisön lainsäätäjän tahtoa selventää sovellettavien säännösten ulottuvuutta eikä tahtoa uudistaa säännöksiä.

31 Pääasian valittajat toteavat, että maantieliikennealaa koskevan poissulkemisen laajuuden määrittämiseksi on otettava huomioon pikemminkin asianomaisten työntekijöiden työtehtävien erityinen luonne kuin työnantajan toiminnan luonne. Direktiivin 1 artiklan 3 kohdan sanamuoto puoltaa tätä tulkintaa, koska kyseisessä säännöksessä käytetään ilmaisua "toiminta" eikä sanaa "toimiala", mikä

tukee sitä käsitystä, että kyse on pikemminkin työntekijän harjoittamasta toiminnasta kuin siitä alasta, jolla työnantaja toimii.

32 Näin ollen ainoastaan ne työntekijät, joiden toiminta liittyy suoraan liikenteeseen, jäävät direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Pääasian valittajien mukaan asia ei kuitenkaan ole näin toimistohenkilökunnan osalta.

33 Pääasian valittajat vetoavat tulkintansa tueksi lisäksi direktiivin 17 artiklan 2 kohtaan, jossa säädetään jäsenvaltioiden mahdollisuudesta poiketa direktiivin tietyistä säännöksistä kyseessä olevan toiminnan erityispiirteiden perusteella sillä edellytyksellä, että kyseisille työntekijöille annetaan vastaavanlaiset korvaavat lepoajat, tai jos se ei ole mahdollista, asianmukainen suojelu. Kyseisen artiklan 2 kohdan 1 alakohdan c alakohdan ii alakohdassa mainitaan kyseisten toimintojen joukkoon kuuluvana sellainen toiminta, jolle on ominaista tarve varmistaa palvelun tai tuotannon jatkuvuus muun muassa silloin, kun kyse on "satama- tai lentoasematyöntekijöistä". Tämä merkitsee valittajien mukaan sitä, että direktiiviä sovelletaan kyseisissä paikoissa työskenteleviin henkilöihin, vaikka he työskentelisivät direktiivin 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen meri- tai lentoliikenteen alalla, ja että näin ollen kyseisen alan osalta on toteutettava erottelu asianomaisen henkilöstön erityisen toiminnan perusteella.

34 Tuffnells, Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ja komissio väittävät sitä vastoin, että kaikki maantieliikennealan työntekijät jäävät direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.

35 Tämän tulkintansa tueksi ne vetoavat direktiivin 1 artiklan 3 kohdan sanamuotoon, tarkasteltuna yhdessä direktiivin 16. perustelukappaleen kanssa, jossa vii-

tataan siihen, että tietyillä toimialoilla voi osoittautua tarpeelliseksi täydentävien yhteisön säännösten antaminen, sekä direktiivin antamista edeltäneisiin esitöihin. Komissio muistuttaa tältä osin, että sen 3.8.1990 tekemään ehdotukseen neuvoston direktiiviksi 90/C 254/05 (EYVL C 254, s. 4) ei sisältynyt säännöstä, jossa eri aloja olisi jätetty direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, vaan ainoastaan poikkeuksia, jotka perustuivat kyseisten toimintojen erityispiirteisiin, ja että kun neuvosto tutki kyseistä ehdotusta, ehdotettiin, että liikennealan liikkuvassa työssä olevat työntekijät, jotka jäisivät direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, erotettaisiin niistä työntekijöistä, jotka eivät ole liikkuvassa työssä ja jotka saisivat hyväkseen direktiivissä säädettävät takeet. Yhteisön lainsäätäjä on kuitenkin tarkoituksellisesti hylännyt toimintojen luonteeseen perustuvan lähestymistavan sulkemalla kokonaiset toiminnanalat direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Komissio toteaa tältä osin esittäneensä ilmoituksessa, joka on liitetty 23.11.1993 pidetyn neuvoston kokouksen pöytäkirjaan, aikomuksensa esittää heti kun mahdollista ehdotukset, jotka koskevat direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jätettyjä eri toimialoja ja toimintoja ja joissa otetaan huomioon kunkin alan ja toiminnan ominaispiirteet. Komission 15.7.1997 päivätyssä valkoisessa kirjassa ja erityisesti sen 91 kohdassa komissio on maininnut uudelleen kyseisen aikomuksen arvioituaan kunkin toiminnan ominaispiirteitä ja erityisongelmia.

36 Direktiivin 1 artiklan 3 kohdan kirjaimellista tulkintaa tukee se, että direktiivissä säädetty suojelu on direktiivillä 2000/34/EY ulotettu kaikkiin työntekijöihin, jotka aikaisemmin työskentelivät direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jätetyillä aloilla, ellei direktiivin 2 artiklan 7 kohdassa — sellaisena kuin se on säädettynä direktiivillä 2000/34/EY — tarkoitettuja liikkuvassa työssä olevia työntekijöitä koskevista säännöksistä muuta johdu.

37 Tältä osin on muistettava, että direktiivin 1 artiklan 1 kohdan ja 15 artiklan mukaan siinä vahvistetaan ainoastaan turvallisuutta ja terveyttä koskevat vähimmäisvaatimukset työajan järjestämistä varten ilman, että jäsenvaltioita estettäisiin toteuttamasta työntekijöiden suojelemisen kannalta suotuisampia toimenpiteitä.

38 Direktiivin 1 artiklan 3 kohdan sanamuodon mukaan sitä "sovelletaan kaikkeen — — toimintaan — — lukuun ottamatta lento-, rautatie-, maantie-, meri-, joki- ja järviliikennettä, merikalastusta, muuta merellä tehtävää työtä ja lääkärien harjoittelua".

39 On todettava, että viittaamalla "lento-, rautatie-, maantie-, meri-, joki- ja järviliikenteeseen" yhteisön lainsäätäjä on halunnut ottaa tällaiset toiminnan alat kokonaisuudessaan huomioon, kun taas "muun merellä tehtävän työn" ja "lääkärien harjoittelun" osalta yhteisön lainsäätäjä on halunnut viitata nimenomaan kyseisiin toimintoihin sellaisinaan. Erityisesti maantieliikennealan jättäminen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle ulottuu näin ollen kaikkiin tämän alan työntekijöihin.

40 Toisin kuin pääasian valittajat väittävät, direktiivin 17 artiklan 2 kohdan 1 alakohdan a alakohdan ii alakohta ei ole omiaan horjuttamaan tätä tulkintaa. Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 38 kohdassa, kyseinen säännös, jonka tarkoituksena ei ole laajentaa direktiivin soveltamisalaa, sellaisena kuin se on määritelty 1 artiklan 3 kohdassa, koskee nimenomaan työntekijöitä, jotka siitä huolimatta, että he työskentelevät satamissa tai lentokentillä, eivät varsinaisesti työskentele meri- tai lentoliikenteen toimialoilla, kuten ravintola-alan työntekijöitä, liikkeiden myyjiä, kantajia tai lastaajia.

41 Lisäksi on todettava, että yhteisön lainsäätäjä tiesi vuonna 1993 luodun suojelujärjestelmän rajoituksista, koska se katsoi tarpeelliseksi täsmentää direktiivin 16. perustelukappaleessa, että "tietyillä toimialoilla, jotka eivät kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan, voi olla tarpeen, että työn erityisen luonteen vuoksi työaikajärjestelyissä toteutetaan erillistoimenpiteitä".

42 Direktiivin esityöt, joihin viitataan tämän tuomion 35 kohdassa, vahvistavat käsitystä siitä, että neuvosto on tarkoituksellisesti päättänyt sulkea kaikki asianomaisten alojen työntekijät kyseisen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle hyläten siten komission esittämät vaihtoehtoiset ehdotukset.

43 Kuten direktiivin 2000/34/EY kolmannesta perustelukappaleesta sitä paitsi ilmenee, ne muutokset, joita kyseisellä direktiivillä on tehty direktiiviin 93/104/EY erityisesti sen soveltamisalan osalta, eivät näin ollen — toisin kuin pääasian valittajat väittävät — ole ainoastaan toteavia.

44 Edellä todetusta seuraa, että esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että direktiivin 1 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että kaikki maantieliikenteen alalla työskentelevät työntekijät, mukaan lukien toimistohenkilökunta, jäävät kyseisen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.

## Oikeudenkäyntikulut

45 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukselle ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

on ratkaissut Employment Appeal Tribunal, Londonin 6.4.2000 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

**Tietyistä työajan järjestämistä koskevista seikoista 23 päivänä marraskuuta 1993 annetun neuvoston direktiivin 93/104/EY 1 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että kaikki maantieliikenteen alalla työskentelevät työntekijät, mukaan lukien toimistohenkilökunta, jäävät kyseisen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.**

Wathelet Jann Sevón

Julistettiin Luxemburgissa 4 päivänä lokakuuta 2001.

R. Grass

kirjaaja

M. Wathelet

ensimmäisen jaoston puheenjohtaja